

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind condițiile și procedura de desemnare a furnizorilor de serviciu universal în domeniul serviciilor poștale

În conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, aprobată prin Legea nr. 113/2010, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare *ANCOM*) are ca rol punerea în aplicare a politicii naționale în domeniul serviciilor poștale, având totodată ca obiectiv prioritar promovarea concurenței în sectorul serviciilor poștale, acționând în special în sensul prevenirii acțiunilor ce pot avea ca efect distorsionarea ori restrângerea concurenței în domeniu. De asemenea, actul normativ menționat mai sus stabilește că autoritatea de reglementare contribuie la dezvoltarea pieței interne a Comunității Europene, inclusiv prin asigurarea condițiilor de exercitare a dreptului de acces la serviciile din sfera serviciului universal în domeniul serviciilor poștale.

Astfel, prin funcția instituțională de reglementare ce i-a fost atribuită, ANCOM contribuie la dezvoltarea pieței poștale prin crearea și implementarea unui cadru de reglementare prin care asigură un nivel înalt de protecție a utilizatorilor serviciilor poștale în relațiile acestora cu furnizorii, prin asigurarea condițiilor de exercitare a dreptului de acces la serviciul universal și prin promovarea intereselor specifice ale utilizatorilor cu handicap și ale celor cu nevoi sociale speciale.

Potrivit dispozițiilor cadrului comunitar și ale legislației naționale în domeniul serviciilor poștale, serviciul universal cuprinde un set minim de servicii poștale, oferite la o calitate determinată și la un preț accesibil tuturor utilizatorilor, în orice punct de pe teritoriul României.

Prin desemnarea unui furnizor de servicii poștale ca furnizor de serviciu universal se asigură tuturor utilizatorilor un acces facil la rețeaua poștală, îndeosebi prin punerea la dispoziție a unui număr suficient de puncte de acces și prin asigurarea unor condiții satisfăcătoare în ceea ce privește frecvența colectărilor și a livrărilor, prestarea serviciului universal trebuind să asigure atât o continuitate a funcționării, cât și un tratament echitabil și nediscriminatoriu pentru toți utilizatorii.

În ceea ce privește cadrul național de reglementare al serviciilor poștale, ca urmare a transunerii în legislația națională a Directivei Parlamentului European și Consiliului nr. 2008/6/CE - a treia directivă - pentru modificarea Directivei 97/67/CE privind realizarea integrală a pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității, cu modificările și completările ulterioare, la data de 25 martie 2013 a intrat în vigoare Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13/2013 privind serviciile poștale care a abrogat parțial dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 31/2002 privind serviciile poștale, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 642/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit dispozițiilor legale în materie, ANCOM desemnează unul sau mai mulți furnizori de serviciu universal în domeniul serviciilor poștale, în acest sens ANCOM fiind îndrituită să stabilească procedura aplicabilă pentru desemnarea furnizorilor de serviciu universal, condițiile speciale și obligațiile pe care aceștia trebuie să le respecte pentru furnizarea serviciilor din sfera serviciului universal, precum și drepturile de care beneficiază în furnizarea serviciului universal.

În ceea ce privește problematica serviciului universal, prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2013 au adus o serie de modificări față de cadrul legislativ anterior. Astfel, aspecte precum desemnarea furnizorilor de serviciu universal, sfera serviciilor poștale ce fac obiectul serviciului universal, drepturile și obligațiile furnizorilor de serviciu universal, au fost amendate în acord cu prevederile comunitare în domeniu. Totodată, spre deosebire de legislația anterioară, cadrul legal actual stabilește perioada maximă pentru care pot fi desemnați furnizorii de serviciu universal.

De asemenea, în scopul dezvoltării concurenței în sectorul serviciilor poștale, obiectiv important vizat de normele legale europene, noile dispoziții legale naționale reglementează aspecte privind accesul integratorilor și al furnizorilor de servicii poștale la rețeaua poștală a furnizorului de serviciu universal, precum și accesul furnizorilor de servicii poștale la serviciile poștale pe care furnizorul de serviciu universal este obligat să le presteze, precum și la elementele de infrastructură ale rețelei poștale publice pe care acesta o operează.

În plus, noul cadru legislativ aduce modificări asupra modalității de compensare a costului net determinat de furnizarea serviciilor din sfera serviciului universal, în sensul eliminării dreptului rezervat. Cu privire la acest ultim aspect, menționăm că în anticiparea măsurilor de transpunere în legislația națională a prevederilor comunitare în domeniu, la sfârșitul anului 2012, o serie de amendamente au fost aduse legislației secundare, în scopul asigurării continuității în ceea ce privește accesul utilizatorilor la serviciile din sfera serviciului universal, în condițiile unei piețe ce se impunea a fi liberalizată complet, conform prevederilor stabilite la nivel european.

Astfel, Decizia președintelui Autorității Naționale pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației nr. 3442/2007 privind condițiile și procedura de desemnare a furnizorilor de serviciu universal în domeniul serviciilor poștale și Decizia președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 293/2009 privind desemnarea furnizorului de serviciu universal în domeniul serviciilor poștale au fost modificate și completate prin Decizia președintelui ANCOM nr. 975/2012.

Principalele modificări aduse de această decizie în reglementarea serviciului universal în sectorul serviciilor poștale în România vizează prelungirea perioadei de desemnare a Companiei Naționale Poșta Română (CNPR) ca furnizor de serviciu universal până la data de 31 decembrie 2013, concomitent cu eliminarea dreptului rezervat acestuia asupra furnizării anumitor servicii, precum și, în mod subsecvent, implementarea unui alt mecanism de compensare a costului net asociat îndeplinirii obligațiilor de asigurare a serviciului universal, în eventualitatea în care se constată că furnizarea acestor servicii reprezintă o sarcină injustă pentru furnizorul de serviciu universal.

Astfel, compensarea costului net rezultat în urma furnizării serviciilor din sfera serviciului universal se va realiza doar la cererea furnizorului de serviciu universal și va fi finanțată prin intermediul unui fond de serviciu universal ce va fi administrat de ANCOM. Acesta va fi

alimentat din contribuțiile financiare ale anumitor furnizori de servicii poștale autorizați conform procedurii de autorizare generală sau din contribuțiile utilizatorilor finali ai serviciilor poștale, prin intermediul unei taxe aplicate serviciilor poștale pe care aceștia le utilizează.

Întrucât adoptarea Deciziei președintelui ANCOM nr. 975/2012 a reprezentat o măsură tranzitorie până la adoptarea noului cadru legislativ național care să asigure transpunerea Directivei a III-a, și, având în vedere că la data de 25 martie 2013 a intrat în vigoare Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13/2013, act normativ ce asigură armonizarea prevederilor naționale în materie cu cele comunitare, determinând o nouă realitate juridică, ANCOM supune consultării publice prezentul proiect de decizie privind condițiile și procedura de desemnare a furnizorilor de serviciu universal în domeniul serviciilor poștale.

Acesta are ca principal obiectiv adoptarea unor prevederi în legislația secundară care să reflecte în mod corespunzător dispozițiile relevante ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2013, asigurându-se astfel continuitatea în ceea ce privește furnizarea serviciului universal în condițiile dispozițiilor legale actuale.

Deși acest proiect urmărește abrogarea prevederilor legale în vigoare cu privire la condițiile și procedura de desemnare a furnizorilor de serviciu universal în sectorul poștal, în speță Decizia președintelui ANRCTI nr. 3442/2007, cu modificările și completările ulterioare, pentru facilitarea analizei de către cei interesați a proiectului de decizie supus dezbaterii publice, prezentăm în cele ce urmează, în ordinea dispunerii lor în proiect, **principalele elemente de noutate pe care acest proiect le aduce față de cadrul legal actual:**

A. Desemnarea unuia sau a mai multor furnizori de serviciu universal pentru întreg teritoriul sau pentru diverse zone din România

Ca urmare a modificării legislației primare în domeniul serviciilor poștale în sensul reglementării posibilității ANCOM de a desemna unul sau mai mulți furnizori de serviciu universal pentru a furniza pe întreg teritoriul național sau doar pentru o parte a acestuia, unul sau mai multe servicii din sfera serviciului universal, fiind asigurată totuși acoperirea întregului teritoriu, prevederile prezentului proiect de decizie au fost actualizate în consecință. În această situație, proiectul de decizie prevede că desemnarea ca furnizori de serviciu universal, în zone diferite de pe teritoriul României, a doi sau mai mulți furnizori care concurează pe aceleași piețe se va realiza astfel încât aceștia să nu fie dezavantajați din punct de vedere concurențial, în acest sens fiind luate în considerare atât avantajele de ordin competitiv de care ar putea beneficia fiecare în calitate de furnizor de serviciu universal, cât și necesitatea menținerii unui echilibru din punct de vedere al rentabilității prestării serviciilor poștale între zonele pentru care au fost desemnați respectivii furnizori.

B. Perioada maximă de desemnare a furnizorului de serviciu universal

În acord cu noile dispoziții legale, proiectul de decizie prevede faptul că un furnizor de serviciu universal se desemnează pentru o perioadă suficientă care să asigure viabilitatea economică a serviciilor furnizate, dar nu mai mult de 10 ani. De asemenea, în cazuri bine justificate, ANCOM poate dispune prelungirea cu cel mult 1 an a perioadei pentru care a fost desemnat furnizorul de serviciu universal, fără însă a depăși perioada maximă de 10 ani menționată anterior.

C. Prezentarea propunerii financiare ca limită maximă anuală a costului net ce va putea fi compensat

În cazul desemnării la cerere a furnizorului de serviciu universal, orice solicitant va trebui să prezinte ANCOM fundamentarea propunerii sale financiare, ca parte componentă a cererii de desemnare. Această propunere financiară va cuprinde o estimare a cuantumului maxim anual al costului net înregistrat cu furnizarea serviciilor poștale incluse în sfera serviciului universal pentru care se solicită desemnarea. Este important de subliniat faptul că se impune o fundamentare riguroasă a sumelor ce constituie propunerea financiară a solicitanților întrucât acest element nu reprezintă numai un criteriu de apreciere în vederea stabilirii cererii câștigătoare, ci și cuantumului maxim al costului net ce urmează a fi compensat. Astfel, prin impunerea acestui criteriu de evaluare a cererilor solicitanților care intenționează să furnizeze serviciile din sfera serviciului universal în calitate de furnizori de serviciu universal, s-a urmărit atât implementarea unor măsuri competiționale echitabile, cât și asigurarea unor condiții predictibile pentru furnizorii de servicii poștale care, în eventualitatea punerii în aplicare a mecanismului corespunzător de compensare, vor contribui la fondul de compensare a costului net asociat îndeplinirii obligațiilor de serviciu universal.

D. Modificarea/adăugarea unor termene aferente procedurii de desemnare

Având în vedere faptul că la data de 31 decembrie 2013 expiră calitatea CNPR de furnizor de serviciu universal și ținând cont că ANCOM trebuie să asigure certitudine pieței din punct de vedere al menținerii serviciului universal pe întreg teritoriul României, s-a identificat necesitatea urgentării, pe cât posibil, a desemnării unuia sau mai multor furnizori de serviciu universal, prin modificarea, respectiv stabilirea unor noi termene procedurale. Prin urmare, a fost restrâns cu 30 de zile termenul de soluționare a cererilor de desemnare ca furnizor de serviciu universal transmise de solicitanți. În acest sens, autoritatea consideră că un interval de 90 de zile de la data publicării anunțului privind intenția desemnării furnizorilor de serviciu universal alocat analizei cererilor depuse și comunicării rezultatelor este suficient, ținând cont de experiența ANCOM dobândită în acest sens. Totodată, în vederea sporirii caracterului de obiectivitate și a transparenței procedurii de desemnare la cerere, această procedură a fost completată cu o etapă suplimentară, respectiv cea în care se pot depune contestații. Autoritatea propune ca termenul pentru depunerea eventualelor contestații din partea solicitanților să fie de 2 zile lucrătoare de la data la care aceștia au primit o înștiințare din partea ANCOM cu privire la rezultatul evaluării cererilor de desemnare, apreciind că o asemenea durată este suficientă pentru ca eventualii contestatari să își poată prezenta motivele acțiunii lor. De asemenea, se propune un termen pentru soluționarea contestațiilor de 10 zile lucrătoare de la data depunerii contestațiilor, rezultatul evaluării acestora urmând a se comunica în scris contestatarilor.

E. Modificarea dispozițiilor privind drepturile și obligațiile furnizorului de serviciu universal

Decizia de desemnare ca furnizor de serviciu universal conferă furnizorului de servicii poștale drepturi și obligații specifice, suplimentare față de cele prevăzute în autorizația generală.

Astfel, drepturile și obligațiile furnizorului de serviciu universal au fost aliniate la dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2013.

Prin urmare, dreptul de acces cu prioritate la punctele de frontieră și la organele vamale a fost eliminat, iar dreptul de a instala, întreține, înlocui și muta, cu titlu gratuit, cutii poștale pe imobilele aflate în proprietatea publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale nu mai constituie un drept exclusiv al furnizorului de serviciu universal, în prezent acesta fiind un beneficiu al oricărui furnizor de servicii poștale incluse în sfera serviciului universal.

De asemenea, au fost adăugate sau, după caz, armonizate cu noile cerințe legale o serie de drepturi și obligații ale furnizorului de serviciu universal, precum:

- obligația de a respecta cerințele esențiale, inclusiv normele privind securitatea rețelei poștale publice pe care o operează;
- obligația de a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile din sfera serviciului universal pe care are obligația să le presteze în condiții echivalente celor de care beneficiază ceilalți utilizatori, cu respectarea normelor adoptate de ANCOM;
- obligația de a asigura accesul altor furnizori de servicii poștale la serviciile poștale care intră în sfera serviciului universal pe care are obligația să le presteze și la elementele de infrastructură a rețelei poștale publice pe care o operează, în măsura necesară furnizării propriilor servicii poștale, în condiții transparente, proporționale și nediscriminatorii;
- dreptul de a practica tarife speciale, cu respectarea anumitor principii și sub rezerva aprobării de către ANCOM a criteriilor și condițiilor pe baza cărora se acordă aceste tarife, precum și a oricăror modificări sau completări aduse acestora;
- obligația de a asigura accesul utilizatorilor, al furnizorilor de servicii poștale, dar și al integratorilor la rețeaua poștală publică pe care o operează;
- obligația de a furniza anumite servicii, precum cecogramele interne și internaționale și alte categorii de trimiteri poștale a căror gratuitate este prevăzută în acordurile internaționale la care România este parte sau este stabilită prin hotărâre a Guvernului, cu titlu gratuit.

F. Sfera serviciilor poștale ce fac obiectul serviciului universal

Proiectul de decizie reflectă noua realitate juridică generată de intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2013 în ceea ce privește aria serviciilor ce fac obiectul serviciului universal.

Astfel, cecogramele au fost incluse în sfera serviciului universal, iar serviciile de publicitate prin poștă au fost excluse din această sferă, fiind supuse reglementărilor generale.

G. Metode de compensare a costului net determinat de îndeplinirea obligațiilor de serviciu universal

Potrivit cadrului legal actual, compensarea costului net rezultat în urma furnizării serviciilor din sfera serviciului universal se poate asigura prin intermediul unui fond de serviciu universal administrat de ANCOM și alimentat din contribuțiile financiare ale anumitor furnizori de servicii poștale autorizați conform procedurii de autorizare generală sau din contribuțiile utilizatorilor finali ai serviciilor poștale, prin intermediul unei taxe aplicate serviciilor poștale pe care aceștia le utilizează.

Proiectul de decizie stabilește ca surse de finanțare a costului net contribuțiile provenite de la anumiți furnizori de servicii poștale, dar și pe cele ale utilizatorilor de servicii poștale, atât în mod complementar, cât și în mod alternativ. Astfel, compensarea costului net al furnizării serviciilor din sfera serviciului universal se va putea realiza prin aplicarea uneia dintre următoarele metode:

- a) din resursele financiare provenite din contribuțiile furnizorilor de servicii poștale autorizați conform procedurii de autorizare generală pentru furnizarea de servicii din sfera serviciului universal sau de servicii care pot fi considerate ca substituibile acestora;
- b) din resursele financiare provenite din contribuțiile utilizatorilor serviciilor poștale, prin intermediul unei taxe aplicate serviciilor poștale pe care aceștia le utilizează;
- c) din resursele financiare prevăzute la lit. a) și b).

Mai mult, proiectul de decizie cuprinde prevederi referitoare la o altă sursă de finanțare a costului net, și anume bugetul de stat, complementară celor menționate mai sus, în acord cu noul cadru legislativ național. Astfel, în cazul în care sumele care vor fi colectate prin aplicarea

uneia dintre metodele menționate mai sus, în condițiile stabilirii unui quantum al contribuțiilor rezonabil și care să nu aducă atingere viabilității economice a furnizorilor, sunt insuficiente, diferența dintre costul net ce urmează a fi compensat și aceste sume se suportă din fonduri publice, conform dispozițiilor legale prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13/2013.